

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIII. Adversario.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Judicem, cum recusando, ut suspectum, vel eiusdem jurisdictionem inficiando proponere velit, tum enim cavere debet, ne prius aliam opponendo exceptionem, v.g. rescriptum esse subreptitium, adversarium esse excommunicatum, expresse aut tacite petat, de hoc cognosci, & sic in Iudicem consentire censeatur, idè ante omnes dilatorias exceptiones ea, quæ contra Iudicem est, afferri debet, quanquam si vnà cum ea etiam aliæ dilatoriæ opponantur, conditio exprimi potest, vel etsi nō exprimatur, subintelligi censeatur, si Iudex competens iudicatus fuerit, quare hoc casu ante omnia alia ea exceptio discuti debet, quæ de re *Abb. hic. & Alexand.*

1177. 15.

Nota II. Exceptio excommunicationis etiã post litem contestatam vsque ad latam sententiam obijci potest, Ratio affertur in text. quia in hac forensi communicatione cum excommunicato vertitur periculum animæ, sed cuiusnam periculum excommunicatione, an eius, qui cum excommunicato comunicat? Respondeo, Pontifex hic loquitur de periculo animæ seu peccato, quod litigans incurrit propter communicationem; id verò tantum locum habet respectu excommunicati vitandi, seu non tolerati; quare tali casu excommunicatus à parte litigante, vel eã intermittente, à Iudice etiam post litem contestatam repellere non tantum potest, sed etiam debet; sin autem sermo sit de excommunicato tolerato, seu non vitando, tunc dicendum, quod talem seu ante seu post litem contestationem pars litigans repellere possit, ita ut interea donec exceptio excommunicationis probata sit, Iudex procedere vel Actorẽ excommunicatum ad intentionem suam probandam admittere nequeat, vti colligitur ex *c. hoc tit. in 6.* & tradit *Suar. de cens. disp. 16. s. 3. n. 5.* Ratio assignatur in *c. 1. vt magis censura Ecclesiastica timeatur, & vt contumacia reprimatur*, ea enim tractum successivum habet, idèòq; semper cum peccato ex parte excommunicati iuncta est, quippe qui continuo peccat, si absq; necessitate communicet cum fidelibus, tamen si vitandus non sit, quandoquidem per *Cõstantiens. extravagantem ad*

enitandum nullus favor excommunicationis toleratis factus est, quominus ipsi quatenus est ex sua parte fideles reliquos vitare teneantur, atque si de illorum excommunicatione constet à fidelibus repelli possint, sicuti iure antiquo poterant, vti notavit *Anila de censuris. p. 2. c. 6. Disp. 7. d. 1.*

Nota III. Iudex etiam, quæ in facto consistunt, si notoria sint, ex officio supplere potest, & quanquã debet propter animæ periculum vitandum, & publicæ justitiæ vel Ecclesiæ bonum defendendum, sicuti in nostro casu videre est, cum excommunicatus vitandus in iudicio agit; sin autem vitandus non sit, tamen publicus & notorius Iudex eum potest repellere, sed non tenetur, vti docet *Suar. Disp. 16. de cens. 3. n. 2.*

CAPITVLVM XIII.

Adversario.

PARAPHRASIS.

Petebas à Titio per rei vindicationem ædes quas tempore litis contestatæ possidebas; postea verò desistit possidere absque culpa sua, idèòq; à Iudice absolutus fuit, postea easdem ædes iterum possidere cepit, quas cum iam denuò vindicare vis, ipse opponit exceptionem rei iudicatæ, seu quod per Iudicis sententiam à petitione tuã absolutus fuerit, hoc casu ait Gregorius IX, Titium audiendum non esse.

SVM MARIVM.

1. Possidens rem tempore litis contestatæ, quam postea lite pendente absque sua culpa possidere desistit, actione in rem seu vindicatione non condemnatur, sed absolui debet, nisi dolo vel culpa lata desierit possidere.
2. Qui dolo possidere cepit, si absque dolo possidere desistit, restituere compellendus est.
3. Erga quemvis detentorem rei, aut commodatarium, conductorem, aut depositarium, vindicatio seu in rem actio, Domino competit.
4. Exceptio rei iudicatæ non competit cessante causa, ob quam sententia lata est.

Nota I. Qui tempore litis contestatæ rem possidet, postea verò lite pendente absque

absque culpa sua possidere desit, actione in rem seu vindicatione non condemnatur, sed absolui debet, *l. Sin autem. 2. §. Possidet. ff. de rei vind.* Ratio est, quia per sententiam condemnari deberet, ut restituat, non potest autem restituere, si non habet, ergo non debet tali sententiâ condemnari.

Excipe 1. Nisi dolo, vel culpa lata, quæ dolo æquiparatur, desierit possidere, iuxta *l. Quod si. 2. ff. eodem. l. 1. iuncta Gloss. verb. culpa. C. depositi & regul. 36. in 6.* pro possessore habetur, qui dolo desit possidere, & idèd vtili in rem actione seu vindicatione condemnari potest. *l. l. 2. §. Si is quem. ff. Denonalius actionibus.*

Potèd quòd dolo quis desierit possidere, id ab altero probari debet. *l. Quoties. 18. §. Qui dolo. ff. de probationibus,* nisi desierit possidere post litem contestatam, teste *Gloss. hic. verb. dolo.* Imò etiam si post citationè in certa causa, sicut hìc *Abbas docet. & Alexand. n. 4.*

Excipe 2. Quòd bonæ fidei possessor, si pro re vendita pretium accepit, illud domino rei, si illam recuperare non possit; restituere cogatur, quia pretium succedit loco rei, ut colligitur ex *l. Item §. Si quis. ff. de rei vind.*

2 His adde 1. Quòd qui dolo possidere cepit, v. g. fur, aut raptor, si absque dolo possidere postea desit, restituere compellendus sit. *l. Penultima. ff. de rei vindic.* Vbi dicitur, quòd prædo etiam teneatur de fortuito interitu rei, & *l. ult. ff. De conditione fortuita.* Quòd ad furem semper spectet, periculum interitus, cum semper in mora sit. Cæterum, si res eodè profus modo peritura fuisset apud Dominum, etsi ei subrepta non fuisset, quòd fur, aut prædo nò teneatur ad restitutionem, cum causa damni non fuerit, docui *l. 3. tr. 3. de just. c. 4. n. 2.*

3 Adde 2. Quòd erga quemvis detentorè rei, aut commodatarium, conductorem, aut depositarium, vindicatio seu in rem actio Domino competat. *l. Officium. 29. ff. de rei vind.* Sed potest is nominare illum cuius nomine possidet, ut in iudicium vocetur, si rem defendere velit. *l. 2. C. ubi in rem actio,* & notat *Gloss. in cit. l. officium.*

Not. II. Exceptio rei iudicatæ non competit cessante causa, ob quam sententia lata est. Exemplum habes hic, reus per sententiâ absolutus fuit, quia tunc non possidebat; idèd si postea possidere incipiat, non potest se defendere exceptione rei iudicatæ, quo minùs restituat. Item aliquis, qui promiserat sub conditione, se quidpiam daturum, aut in diem certum absolutus fuit, quia conditio non evenit, aut dies nondum advenit, non potest se defendere exceptione latæ sententiæ, postquam dies advenerit, vel conditio evenierit.

CAPITVLVM XIV.

Venerabilem.

PARAPHRASIS.

Archiepiscopus Narbonensis à Iudicibus propter gravamen sibi illatum appellavit ad sedem Apostolicam, impetrans rescriptum super causa appellationis ad alios Iudices. Coram his obijciebatur illi, quòd tempore rescripti in excommunicatione fuerit, cuius in rescripto nulla mentio fieret. Hoc non obstante respondit Gregor. IX. Archiepiscopum ad prosequendam appellationem vigore eius rescripti admittendum esse, nam alioquin frustra excommunicatis concessum esset appellare, nisi etiam appellationem prosequi, & super ea rescriptum impetrare possent.

SUMMARIUM.

1. Concesso uno, censentur concessa ea, sine quibus illud inutile, & inefficax foret.
2. Qui potest in iudicio agere coram Papa, vel alio principe, potest etiam rescriptum impetrare.

Not. vnicum. Si quidpiam alicui concessum sit, censentur etiam ea esse concessa, sine quibus illud inutile seu inefficax foret; exemplum habes hìc, cum excommunicato concessum sit à sententia lata appellare, concessum etiam censi debet, ut appellationè prosequatur, & super causa appellationis rescriptum ad Iudices delegatos impetret, quia frustranea foret appellatio, nisi eam prosequeretur.

h h h

Ex-